Cornelii Galli Fragmenta.

Cum Gratia Et Priuilegio.

CORNELII GALLI VITA.

CORnelius Gallus Foroiulienſis Orator ac Poeta Clariſſimus ex infima fortuna ī Auguſti amiciciā ſuſceptus: Aegyptū prouinciā Romanoꝝ primus obtinuit: Mox quū quædā in cōuiuio per merū faſſus eſſet: In ſuſpicionē cōiurationis adductus. Dānanduſq; Senatui tradditus: ob pudorē: ꝓpria ſe manu interfecit: Anno ætatis ſuæ xliii. Hūc. P. V. M. uſq; adeo ſibi amiciſſimū habuit: Vt Bucolica & Georgica in eius laudibus terminarit: Verū quia in Georgicis pleniores de eo laudes cōtenebantur. Iubente Auguſto in Ariſtei fabulam cōmutauit: Scripſit Cornelius Gallus Elegiarum Libros. iiii. De Cytheride quadā. P. Volumnii liberta: Quā ficto nomine Lycorida appellauit. Inq; iis imitatus eſt Euphorionē Chalcidicū Poetā. Laſciuiuſculus ſemp fuit: In cōpoſitione tñ: Cæteris qui Elegiā Latine ſcriptitarūt: durior a Fabio nō temere iudicatus Eius ſcripta penitus interciderūt præter hūc unū libellū quē pauloante mortē in Aegypto uiſus eſt pſcripſiſſe: Nā quū ibi Græcā quādā puellā adamaſſet: Nec pp ingraueſcentē iā ætatē eius libidini ſatiſſacere potuiſſet: Materia ſatis oportune oblata eſt: Vt ſenectutis incōmoda deſcribens: Iuueniles ſuos amores recenſeret. Seq; ſuis carminibus: multo melius q̄ in Numo ſpectādū effingeret: Nā quod fuerit Etruſcus: Quod Orator: Quod Poeta: Quod etiam uinolentus: Quod Lycorida adamaret: Quod Legatus Aegypto præfuerit: Hinc manifeſtiſſime colligit̃: Quæ ſi qs diligēter animaduertat: Fatebit̃ hūc libellū: Cornelii Galli: nō alterius fuiſſe: ut quidā parū prudenter exiſtimarūt:

CORNELII GALLI POETAE CLARISSIMI ELEGIARVM LIBELLVS.

AEMula Cur ceſſas finem properare. Senectus?
    Cur & in hoc feſſo corpore tarda ſedes?
Solue precor miſeram tali de carcere uitam:
    Mors eſt iam requies. Viuere pœna mihi.
Non ſum qui fueram: Periit pars maxima noſtri:
    Hoc quoq; quod ſupereſt: Langor & horror habet.
Lux grauis in luctu: rebus mœſtiſſima lœtis:
    Q uodq; omni eſt peius funere: uelle mori.
Dum iuuenile decus: Dum mens ſenſuſq; manebat:
    Orator toto clarus in orbe fui.
Sœpe Pœetarum mendacia dulcia finxi:
    Et ueros titulos res mihi ficta dedit
Sœpe perorata percepi lite Coronam:
    Et data ſunt linguæ præmia digna meæ.
Q uæ cum defunctis iam ſunt immortua membris:
    Heu ſenibus uitæ portio quanta manet?
Nec minor his aderat ſublimis gratia formæ:
    Q uæ: uel ſi deſint cætera multa: placet.
Q uin etiam uirtus fuluo precioſior auro:
    Per quam præclarum plus micat ingenium.
Si placuit canibus denſos circũdare ſaltus:
    Occubuit telis Præda petita meis.
Si libuit celeres arcu tentare ſagittas.
    Proſtraui multas non ſine laude feras:
Dulce fuit madidam ſi fors uerſare paleſtram:
    Implicui ualidis lubrica membra toris.
Nunc agili curſu cunctos anteire ſolebam:
    Nunc tragicos cantus exuperare meo.

Augebat meritum dulcis mixtura bonorum:
Vt ſemper:uarium plus micat artis opus.
Nam quæcunq; ſolent per ſe perpenſa placere:
Alterno potius uincta decore placent.
Has inter uirtutis opes:tolerantia rerum:
Spernebat cunctas inſuperata minas.
Vertice nudato uentos pluuiaſq; ferebam:
Non mihi ſolſticium:nec graue frigus erat.
Innabam gelidas Tyberini fluminis undas:
Nec metui dubio credere membra freto.
Q uãuis exiguo:poteram requieſcere ſomno:
Et quãuis modico:membra fouere cibo.
At ſi me ſubito uinoſus repperit hoſpes.
Aut lenis fecit ſumere uina dies.
Ceſſit & ipſe pater Bacchus:ſtupuitq; bibentem
Et quicunq; ſolet uincere:uictus abit.
Haud facile eſt animum tantis inflectere rebus:
Vt res oppoſitas mens feret una duas.
Hoc quoq; uirtutum quondam certamine:Magnum
Socratem palmam promeruiſſe ferunt.
Hinc etiam rigidum memorant ualuiſſe Catonem
Non res in uicium:Sed malefacta cadunt.
Intrepidus quæcunq; forent:ad utrũq; ferebar:
Cedebant animo triſtia cuncta meo.
Pauperiem modico contentus:ſemper amaui.
Et rerum dominus nil cupiendo fui:
Tu me ſola tibi ſubdis miſeranda ſenectus.
Cui cedit:quicquid uincere cuncta poteſt.
In te Corruimus:tua ſunt quæcunq; fatiſcunt.
Vltima quæq; tuo conficis ipſa malo:

Ergo hic ornatum meritis Etruria noſtris
Optabat natis me ſociare ſuis.
Sed mihi dulce magis reſoluto uiuere collo
Nullaq; coniugii uincula grata pati.
Ibam per mediam uernali corpore Romam:
Spectandus cunctis undiq; uirginibus.
Q uæq; peti poterat fuerat uel forte petita
Erubuit uultus uiſa puella meos.
Et nunc ſubridens latebras fugitiua petebat.
Non tamen effugiens:tota latere uolens:
Sed magis ex aliqua cupiebat parte uideri:
Lætior hoc multo:quod male tecta foret:
Sic cunctis formoſus ego:Gratuſq; uidebar
Omnibus:& ſponſus ſic genialis eram.
Sed tantum ſponſus:Nam me natura pudicum
Fecerat:& caſto pectore durus eram:
Nam dum præcipuæ cupio me iungere formæ
Permanſi uiduo frigidus uſq; toro.
Omnis fœda mihi:atq; omnis mihi ruſtica uiſa eſt:
Nullaq; coniugio digna puella meo.
Horrebam tenues:Horrebam corpore pingues.
Nec mihi grata breuis:nec mihi longa fuit:
Cum media tantum dilexi ludere forma
Maior enim mediis gratia rebus ineſt.
Corporis has noſtri mollis laſciuia partes
Incolit:has ſedes mater amoris habet.
Q uærebam gracilem:ſed non quæ macra fuiſſet:
Carnis ad officium carnea membra placent:
Sic quod in amplexu delectat ſtringere corpus
Ne ledant preſſum quælibet oſſa latus.

Candida contempſi:niſi quæ ſuffuſa rubore
Vernarent propriis ora ſerena roſis.
Hunc Venus ante alios ſibi uendicat ipſa colorem
Diligit & florem Cypris ubiq; ſuum.
Aurea Cæſaries demiſſaq;:Lactea Ceruix:
Vultibus ingenuis uiſa ſedere magis.
Nigra ſupercilia:& frons libera:lumina nigra:
Vrebant animum ſœpe notata meum.
Flammea dilexi modicumq; tumentia labra:
Quæ mihi guſtanti Baſia plena darent.
In tereti collo uiſum precioſius aurum
Gemmaq; iudicio plus radiare meo:
Singula turpe ſeni:quondam quæſita referre.
Et quod tunc decuit:iam modo crimen habet.
Diuerſos diuerſa iuuant:non omnibus annis
Omnia conueniunt:res prius apta nocet.
Exultat leuitate puer.Grauitate ſenectus
Inter utrumq; manens ſtat Iuuenile decus.
Hunc tacitum triſtemq; decet.Fit clarior ille
Lœticia:& linguæ garulitate ſuæ:
Cuncta trahit ſecum uertitq; uolubile tempus.
Nec patitur certa currere quemq; uia:
Nunc quia longa mihi grauis eſt & inutilis ætas
Viuere quum nequeam ſit mihi poſſe mori
O quam dura premit miſeros conditio uitæ.
Nec mors humano ſubiacet arbitrio.
Dulce mori miſeris:Sed mors optata recedit.
At quum triſtis erit præcipitata uenit:
Me uero heu tantis defunctum partibus olim
Tartareas uiuum conſtat inire uias.

Iam minor auditus:Guſtus minor:ipſa minora
Lumina:uix tactu noſcere certa queo:
Nullus dulcis odor:nulla eſt iam grata uoluptas:
Senſibus expertem quis ſupereſſe putet?
En Lethæa meam ſubeunt obliuia mentem.
Nec confuſa ſui iam meminiſſe poteſt.
Ad nullum conſurgit opus:cum corpore languet.
Atq; intenta ſuis obſtupet ipſa malis.
Carmina nulla cano:Cantandi ſumma uoluptas
Heu fugit:& uotis gratia uera perit:
Non fora ſollicito:nec blanda poemata fingo:
Litibus heu rapidis commoda dura ſequor.
Ipſaq; me ſpecies quondam dilecta reliquit:
Et uideor formæ mortuus eſſe meæ:
Pro niueo rutiloq; prius:nunc inficit ora
Pallor:& exanguis:funereuſq; color:
Aret ſicca cutis:rigidi ſtant undiq; nerui
Et lacerant uncæ tabida membra manus:
Quondam ridentes oculi.Nunc fonte perenni
Deplangunt pœnas nocte dieq; ſuas.
Et quos grata prius,Ciliorum ſerta tegebant:
Deſuper incumbens hiſpida ſilua premit.
Ac uelut incluſi cæco conduntur in antro.
Neſcio quid toruum uel furiale uident.
Iam pauor eſt uidiſſe ſenem:nec credere poſſis
Hunc hominem humana qui ratione caret.
Si libros repeto:duplex ſe lictera findit.
Largior occurrit pagina nota mihi.
Claram per nebulas uideor mihi cernere lucem.
Nubila ſunt oculis ipſa ſerena meis.

Eripitur ſine nocte dies: caligine cæca
Septrum: Tartareo quis neget eſſe loco?
Talia quis demens homini perſuaſerit author
Vt cupiat uoto turpior eſſe ſuo?
Iam ſubeunt morbi: ſubeunt diſcrimina mille:
Iam dulces epulæ deliciæq; nocent:
Cogimur a gratis animum ſuſpendere rebus:
Atq; ut uiuamus: uiuere deſinimus.
Et iam me dudum cui nulla aduerſa nocebant.
Ipſa quibus regimur: Nunc alimenta grauant.
Eſſe libet ſaturum: ſaturum mox eſſe pigebit:
Præſtat ut abſtineam: Aſt abſtinuiſſe nocet
Quæ modo profuerat contraria redditur eſca.
Faſtidita iacet: Quæ modo dulcis erat.
Non ueneris ſunt grata mihi nec munera Bacchi.
Nec quicquid uitæ fallere damna ſolet:
Sola iacens natura manet: Quæ ſponte per horas
Soluitur: & uicio carpitur ipſa ſuo.
Non totus experta mihi medicamina proſunt
Non ægris quicquid ferre ſolebat opem.
Sed cum materia pereunt quæcunq; parantur:
Fit magis & damnis triſtior urna meis:
Non ſecus inſtantem cupiens fulcire ruinam
Diuerſis contra nititur obicibus.
Donec longa dies: omni compage ſoluta:
Ipſam cum rebus ſubruat auxilium.
Quid? Quod nulla leuant animum ſpectacula rerum
Nec mala tot uitæ diſſimulare licet
Turpe ſeni uultus nitidi: ueſteſq; decoræ:
Atq; etiam eſt ipſum uiuere turpe Senem.

Crimen amare iocos:Crimen conuiuia:cantus:
O miſeri quorum gaudia crimen habent.
Q uid mihi diuitiæ:Q uarum ſi demeris uſum:
Q uãuis largus opum:ſemper egenus ero.
Imo etiam pœna eſt partis incumbere rebus
Q uas quum poſſideas:eſt uiolare nefas.
Non aliter ſitiens uicinas Tantalus undas
Captat:& appoſitis abſtinet ora cibis.
Efficior cuſtos rerum magis ipſe mearum:
Conſeruans aliis quæ periere mihi.
Sicut in auricomis pendentia plurimus hortis
Peruigil obſeruat non ſua poma draco.
Hinc me ſollicitum torquent ſuper omnia curæ:
Hinc requies animo non datur ulla meo.
Q uærere quæ nequeo ſemper retinere laboro.
Et retinens ſemper nil tenuiſſe puto.
Stat dubius tremuluſq; ſenex:ſemperq; malorum
Credulus:& ſtultus quæ facit ipſe timet.
Laudat præteritos:præſentes deſpicit annos
Hoc tantum rectum quod ſapit ipſe:putat.
Se ſolum doctum:Se iudicat eſſe peritum
Et quod ſit ſapiens:Deſipit inde magis.
Multa licet nobis referens:eademq; reuoluens
Horret:& alloquium conſpuit ipſe ſuum.
Deficit auditor:non deficit ipſe loquendo.
O ſola fortes garrulitate ſenes.
Omnia nequicq̃ clamoſis uocibus implet
Nil ſatis eſt.Horret quæ placuere modo.
Arridet de ſe ridentibus:ac ſibi plaudens
Incipit obprobrio lœtior eſſe ſuo.

Hææ ſunt primitiæ mortis:his partibus ætas
Defluit:& pigris greſſibus ima petit.
Non habitus:non ipſe color:non greſſus euntis:
Non ſpecies eadem quæ fuit ante manet.
Labitur ex humeris demiſſo corpore ueſtis.
Quæq; breuis fuerat:iam modo longa mihi eſt.
Contrahimur:miroq; modo decreſcimus ipſi
Diminui noſtri corporis oſſa putes.
Nec cœlum ſpectare licet:Sed prona ſenectus
Terram a qua genita eſt & reditura uidet.
Fitq; tripes:prorſus quadrupes:ut paruulus infans.
Et per ſordentem flebile ſerpit humum.
Ortus cuncta ſuos repetunt matremq; requirunt:
Et redit ad nihilum quod fuit ante nihil.
Hinc eſt quod baculo incumbens ruitura ſenectus
Aſſiduo pigram uerbere pulſat humum
Et numeroſa mouens certo ueſtigia paſſu.
Talia rugato creditur ore loqui.
Suſcipe me genitrix.Nati miſerere laborum
Membra uelis gremio feſſa fouere tuo.
Horrent me pueri:nequeo uelut ante uideri
Horrendos partus cur ſinis eſſe tuos?
Nil mihi cum ſuperis:expleui munera uitæ:
Redde precor patrio mortua membra ſolo.
Quid miſeros uariis prodeſt ſuſpendere pœnis?
Non eſt materni pectoris iſta pati:
His dictis trunco titubantes ſubſtinet artus:
Neglecti repetens ſtramina dura tori.
Quo poſtq̄ iacuit:miſero quid funere differt?
Heu tantum attriti corporis oſſa uides.

Quūq; magis iaceam ſemper uiuamq; iacendo:
Quis ſub uitali me putet eſſe loco?
Iam pœna eſt totum quod uiuimus: urimur æſtu:
Officiunt nebulæ: frigus & aura nocet.
Ros lædit. Modicoq; etiam corumpimur imbre:
Veris & autumni lædit amæna dies:
Hinc miſerum ſcabies: Hinc tuſſis anhela fatigat.
Continuos gemitus ægra ſenectus habet.
Hos ſuper eſſe rear? quibus eſt ſpirabilis aer:
Et lux qua regimur redditur ipſa grauis:
Ipſe etiam cunctis requies gratiſſima ſomnus
Abuolat: & ſera uix mihi nocte redit.
Vel ſi laſſatos unq̄ dignabitur artus
Turbidus in quantis horret imaginibus?
Mollia fulcra tori duris ſunt cotibus æqua
Parua licet: magnum pallia pondus habent.
Cogor per mediam turbatus ſurgere noctem
Multaq;: ne patiar deteriora: pati.
Vincimur infirmi defectu corporis: & quā
Noluero infœlix hac ego parte trahor.
Omnia naturæ ſoluuntur uiſcera noſtræ.
Et tam præclarum quod male mutat opus.
His ueniens onerata malis inopina ſenectus
Cedere ponderibus ſe docet ipſa ſuis.
Ergo quis has cupiat per longum ducere pœnas?
Paulatimq; anima deficiente mori?
Morte mori melius: q̄ uitam ducere mortis:
Et ſenſus membris ſic ſepelire ſuis:
Non quæror heu longi quod totum ſoluitis anni
Improba naturæ dicere iura nefas.

Deficiunt ualidi longæuo tempore Tauri.
Et quondam pulcher:qui modo turpis equus:
Fracta diu rapida compeſcitur ira Leonis:
Lentaq; per ſenium caſpia tigris erit.
Ipſa etiam ueniens conſumet ſaxa uetuſtas:
Et nullum eſt quod non tempore cedat opus.
Sed mihi uenturos melius præuertere caſus.
Atq; infœlices anticipare dies.
Pœna minor:certam ſubito perferre ruinam:
Quod temeas:grauius ſubſtinuiſſe diu.
At quos fert alios quis poſſit dicere caſus?
Hoc quoq; difficile eſt commemoraſſe ſeni.
Iurgia:contemptus:uiolentaq; damna ſecuntur
Nec quiſq̃ ex tantis præbet amicus opem.
Ipſi me pueri:Atq; ipſe ſine lite puellæ:
Turpe putant dominum iam uocitare ſuum.
Irrident greſſus.Irrident deniq; uultum:
Et tremulum quondam quod timuere caput:
Quumq; nihil uideam:tamen hoc ſpectare licebit:
Vt grauior miſero pœna ſit iſta mihi.
Fœlix qui meruit tranquillam ducere uitam:
Et lœtos ſtabili claudere fine dies:
Dura ſatis miſeris memoratio priſca bonorum:
Et grauius ſummo culmine miſſa ruunt.
EN dilecta mihi nimium formoſa lycoris
Cum qua mens eadem:Res fuit una mihi.
Poſt multos quibus indiuiſi ueximus annos
Reſpuit amplexus heu ſtupefacta meos.
Iamq; alios iuuenes alioſq; requirit amores:
Me uocat imbellem decrepitumq; ſenem.

Nec meminiſſe uolet tranſactæ dulcia uitæ:
Nec quod me potius reddidit ipſa ſenem.
Imo etiam cauſas ingrata ac perfida fingit:
Vt ſpretus uicio iudicer eſſe meo.
Hæc me præteriens quum dudum forte uideret
Expuit:obductis ueſtibus ora tegens:
Hunc ego dilexi? Meq; hic complexus amaui?
Huic ego ſæpe(nefas)oſcula blanda dedi?
Nauſeat:& priſcum uomitu ceu fundat amorem:
Imponit capiti plurima dira meo.
Heu quid longa dies nunc affert? ut ſibi quiſquam
Quondam dilectum prodere turpe putet:
Nonne fuit melius:tali me tempore fungi:
Quo nulli merito deſpiciendus eram:
Quã:poſtq̃ periit quicquid fuit ante decoris:
Extinctum meritis uiuere criminibus.
Iam nihil eſt totum quod uiximus:Omnia ſecum
Tempus præteriens:horaq; ſumma trahit.
At mea iam niuer circũdant tempora cani
Et iam cæruleus inficit ora color.
Præſtat adhuc:nimiumq; ſibi ſpecioſa uidetur.
Atq; annos mecum deſpicit illa ſuos:
Et fateor primæ retinet monumenta figuræ
Atq; inter cineres condita flamma manet.
Vt uideo:pulchris etiam uos parcitis anni:
Nec ueteris formæ gratia tota perit.
Relliquiis ueterum iuuenes paſcuntur amorum
Sed ſiquid nunc eſt quod:fuit ante:placet:
Ante oculos ſtatuunt primæui temporis actus:
Atq; in præteritum luxuriantur opus:

Et quia nos totus membrorum deſerit uſus:
Nullos amplexus quos memoretur habet.
Sed miſeris ſolus ſupereſt poſt omnia luctus.
Quot bona tunc habui:tot modo damna fleo.
Ergo uelut pecudum præſentia ſola manebunt?
Nil de tranſactis quod memoretur erit?
Quum fugiant & Bruta nouos animalia campos:
At repetant celeres paſcua nota greges:
Sub qua decubuit requieſcens diligat umbram
Taurus:& ammiſſum quærat ouile pecus:
Dulcius in ſolitis cantet Philomela rubetis.
Sitq; ſuum rapidis dulce cubile feris:
Tu tantum bene nota tibi atq; experta relinquis.
Hoſpitia?& potius non manifeſta petis?
Nonne placet melius certis confidere rebus?
Euentus uarios res noua ſemper habet.
Sum grandæuus ego:nec tu minus alba capillis
Par ætas animos conciliare ſolet.
Si modo non poſſum:quondam potuiſſe memento.
Sit ſatis ut placeam:me placuiſſe prius:
Permanet in ualidis reuerentia priſca colonis:
Quod fuit in uetulo milite:miles amat:
Ruſticus expertum deflet ceſſiſſe iuuencum:
Cum quo conſenuit miles honorat equum.
Nec me adeo primis ſpoliauit floribus ætas.
En facio uerſus & mea dicta cano.
Sit grauitas:ſitq; ipſa tibi ueneranda ſenectus.
Sit quod te noſti uiuere uelle diu,
Quis ſuam in alterius condemnet crimine uitam?
Et quo prætendit claudere certet iter?

Dicere ſi fratrem:ſeu dedignaris amicum
Dic patrem:affectum nomen utrũq; tenet.
Vincat honor luxum:pietas ſuccedat amori:
Plus ratio q̃uis cæca ualere ſolet:
His lachrymis:Longos q̃tum fas fleuimur annos.
Eſt graue quod doleat commemorare diu.
NVNC operæ p̃ciũ eſt quædã memorare iuuentæ:
Atq; ſenectutis pauca referre meæ.
Quo lector mentem rerum uertigene fractam
Erigat:& mœſtum noſcere curet opus:
Captus amore tuo demens Aquilina ferebar.
Pallidus & triſtis captus amore tuo.
Nondum quid ſit amor uel quid Venus ignea noram:
Torquebar potius ruſticitate mea.
Nec minus illa mea percuſſa a cuſpide flagrans
Errabat tota non capienda domo.
Carmina pulſa procul:nimium dilecta:iacebant:
Solus amor cordi curaq; ſemper erat.
Nec reperire uiam qua cæcum paſceret ignem
Docta:nec alternis reddere uerba notis.
Tantum in conſpectu ſtudio perſtabat inani.
Anxia uel ſolo lumina corde fouens
Me pedagogus adit:illam triſtiſſima Mater
Seruabat:tanti pœna ſecunda mali:
Prænſabantq; oculos nutuſq; per omnia noſtros
Quiq; ſolet mentis ducere ſigna color.
Dum licuit:uotum tacite compreſſimus ambo.
Et uaria dulces teximus arte dolos.
At poſtq̃ teneram rupit uerecundia frontem:
Nec ualuit penitus flamma recepta tegi.

Mox captare dolos:& tempora cepimus ambo:
Atq; ſupērciliis luminibuſq; loqui.
Fallere ſollicitos:ſuſpenſos ponere greſſus:
Et tota nullo currere nocte ſono.
Nec longo:genitrix furtiuum ſenſit amorem.
Et medicare parens uulnera uulneribus
Increpitat:cæditq;:ignes & pectore creſcunt
Vt ſolet adiecto creſcere flamma rogo.
Concipiunt geminum flagrantia corda timorem
Et ſic permixto ſocuit amore dolor.
Tunc me uiſceribus perterrita quærit anhelis
Emptum ſuppliciis quem putat eſſe ſuis:
Nec memorare pudet turpeſq; reuoluere uerſus
Immo etiam gaudens imputat illa mihi.
Pro te ſuſceptos iuuat:inquit:ferre labores.
Tu precium tanti dulce cruoris eris.
Sit modo certa fides atq; inconcuſſa uoluptas:
Quæ nihil imminuit paſſio:nulla fuit.
His ego met ſtimulis angebar ſemper:& ardens
Languebam:nec ſpes ulla ſalutis erat
Prodere non auſus carpebar uulnere cæco
Sed ſtupor & macies uocis habebat opus
Hic mihi magnarum ſcrutator maxime rerum
Solus Bobeti fers miſeratus opem.
Nam quum me curis intentum ſœpe uideres
Nec poſſes cauſam noſcere triſticiæ:
Tandem proſpiciens tali me peſte teneri
Mitibus alloquiis:pandere clauſa iubes:
Dicito & unde nouo correptus carperis igne?
Dic precor & dicti ſume doloris opem.

Non intellecti nulla eſt curatio morbi:
Vt magis incluſis ignibus antra fremunt:
Dum pudor eſt tam fœda loqui:uiciumq; fateri.
Agnouit:tanti conſcia lingua mali.
Mox ait:Occultæ ſatis eſt res prodita cauſæ:
Pone metum:ueniam uis tibi tanta dabit:
Proſtratus pedibus uerecunda ſilentia rupi.
Cum lachrymis referens ordine cuncta ſuo.
Fare(ait)ut placidæ potiaris munere formæ?
Reſponde.Pietas talia uelle fugit.
Soluitur in riſum.Exclamans prout mira uoluptas.
Caſtus amor Veneris dicito quando fuit?
Parcere dilectæ iuuenis deſiſte puellæ:
Impius huic fueris:ſi pius eſſe uoles:
Vnguibus & morſu teneri paſcuntur amores
Vulnera non refugit Res magis apta plagæ.
Interea donis permulcet corda parentum
Et precio faciles in mea uota trahit.
Auri cæcus amor natiuum uincit amorem.
Ceperunt natæ crimen amare ſuæ.
Dant uiciis furiſq; locum.Dant iungere dextras.
Et totum ludo concelebrare diem.
Permiſſum fit uile nefas.Fit languidus ardor.
Vicerunt morbum languida corda ſuum.
Illa nihil quæſita uidens procedere:cauſam
Odit:& illæſo corpore triſtis abit.
Proieci uanas ſanato pectore curas:
Et ſubito didici q̃ miſer ante fui:
Salue ſancta inq̃ ſemperq; intacta maneto
Virginitas:per me plena pudoris eris.

Quæ poſtq̄ perlata uiro ſunt omnia tuto
  Meq; uidet fluctus exuperaſſe meos:
Matte inquit iuuenis proprii dominator Amoris;
  En de contemptu ſume trophæa tuo.
Arma tibi Veneris:Cedantq; cupidinis arcus:
  Cedat & armipotens ipſa minerua tibi.
Si tibi peccandi ſtudium permiſſa poteſtas
  Abſtulit:atq; ipſum talia uelle fugit.
Ingrati triſtes pariter diſceſſimus ambo:
  Diſſidii ratio uita pudica fuit.
RESTAT adhuc alios turpeſq; reuoluere caſus
  Atq; aliquo molli paſcere corda ioco:
Conueniunt etenim deliræ ignaua ſenectæ
  Aptaq; ſunt operi carmina uana meo.
Sic uicibus uariis:alternis uoluimur annis
  Et mutata magis tempora grata mihi:
Virgo fuit ſpecies dederat cui candida nomen
  Candida diuerſis Sat bene compta comis:
Huic ego per totum uidi ſplendentia corpus
  Cymbala multiplices edere pulſa ſonos.
Nunc niueis digitis nunc pulſans pectine chordas.
  Arguto quicquid murmure dulce loqui.
Hanc ego ſaltantē ſubito correptus amaui.
  Et cepi tacitus uulnera grata pati.
Sic me diuerſis tractum de partibus:una
  Carpebat uariis pulchra puella modis.
Singula uiſa ſemel ſemper memorare libebat:
  Hærebatq; animo nocte dieq; meo:
Sœpe uelut uiſæ lœtabar imagine formæ
  Et procul abſenti uoce manuq; fui:

Sœpe uelut præſens fuerit:mecũ ipſe loquebar
    Cantabam dulces quos ſolet illa modos:
O quoties demens:Quoties ſine mente putabar
    Nec puto fallebar:nec bene ſanus eram:
Certe difficile eſt abſcondere pectoris æſtus:
    Panditur & clauſo ſœpius ore furor.
Nam ſubito inficiens uultum:pallorq;:ruborq;:
    Interdum certæ uocis habebat opus.
Nec minus ipſa meas prodebant ſomnia curas:
    Somnia ſecreti non bene fida mei.
Nam quũ ſopitos premerent obliuia ſenſus:
    Confeſſa eſt facinus conſcia lingua ſuum.
Candida clamabam propera:Cur candida ceſſas?
    Nox abit:& furtis lux inimica uenit.
Proximus ut genitor mecũ comitatus Amatæ
    Virginis.In gelida forte iacebat humo.
Illius ad nomen turbatos excitat actus:
    Exilit.& natam credit adeſſe ſuam.
Omnia colluſtrans:toto me corde ſolutum
    Proſpicit afflantem nec meminiſſe mei:
Vana putas?an uera ſopor ludibria iactat?
    Et te uerus:ait:Pectoris ardor habet?
Credo equidem aſſuetas animo remeare figuras.
    Et fallax ſtudium ludit imago ſuum.
Stat tamen actonitus:perplexaq; murmura captat:
    Et tacitis precibus dicere plura rogat.
Sic ego qui cunctis ſanctæ grauitatis habebar
    Proditus indicio ſum miſer ipſe meo.
Et nunc infœlix tota eſt ſine crimine uita:
    Et peccare ſenem non potuiſſe pudet:

Deſerimur uiciis:fugit indignata uoluptas:
Et quod non poſſum:non potuiſſe iuuat:
Hoc etiam meminiſſe licet:quod ſerior ætas
Intulit:& gemitus quos mihi lœta dedit:
Has ſed quis poſſit naturæ aſtringere partes?
Gnarus & ut ſapiens noxia ſœpe uelit?
Interdum rapimur uiciis:trahimurq; uolentes:
Et:quæ non capiunt:pectora bruta uolunt.
MISSVS ad Eoas legati munere functus.
Tranquillum cunctis nectere pacis opus.
Dum ſtudeo geminæ componere fœdera pacis:
Inueni cordis bella nefanda mei:
Hic me ſuſcipiens Etruſcæ gentis alumnum
Inuoluit patriis graia puella dolis.
Nam quũ ſe noſtro captam ſimularet amore
Me potius uero fecit amore capi:
Peruigil ad noſtras adſtabat mane feneſtras
Neſcio quid Græco murmure dulce canens.
Nunc aderant lachrymæ:Gemitus:ſuſpiria:Pallorq;:
Et quicquid nullum fingere poſſe putes:
Sed uelut afflicto nimium miſeratus amore
Efficior potius tunc miſerandus ego.
Hæc erat egregia forma:uultuſq; ſereni:
Grata.Micans oculis:nec minus arte placens.
Docta loqui digitis:& carmina fingere Doctã:
Et reſponſuram ſollicitare lyram.
Illam Syreniis ſtupefactus cantibus æquans
Efficior demens alter Vlyſſes ego.
Et quia non poteram tantas euadere moles
Neſcius in ſcopulos & uada cæca feror.

Quid referam greſſus certa ſe lege mouentes?
Suſpenſoſq; nouis paſſibus ire pedes?
Grande erat inflexos gradibus numerare capillos
Grande erat in niueo pulchra colore coma.
Vrebant oculos duræ ſtanteſq; Papillæ
Et quas aſtringens clauderet una manus:
Ah quātum mentem ſtomachi fulctura mouebat
Atq; ſub exhauſto pectore pingue femur.
Vrebar teneros aſtringere fortiter artus.
Viſa per amplexus oſſa ſonare meos.
Grandia clamabat nimium me Brachia lædunt.
Non tolerant pondus ſubdita membra tuum.
Dirigui.q̄tuſq; fuit calor oſſa reliquit.
Et nata eſt ueniæ cauſa pudenda meæ.
Non ſic lac tenerum permixta coagula reddunt.
Nec liquidi mellis ſpuma liquoris erit.
Succubui fateor graiæ tum neſcius artis
Succubui thuſca ſimplicitate ſenex.
Qua defenſa ſuo:ſuperata eſt:Hectore Troia
Vnum non poterat fraus ſuperare ſenem?
Muneris inuicti curam ſtudiumq; reliqui:
Deditus imperiis ſœue Cupido tuis.
Nec memorare pudet tali me uulnere uictum.
Subditus his flammis Iuppiter ipſe fuit.
Sic mihi prima quidem nox affuit:& ſua ſoluit
Munera:grandæuo uix ſubeunda uiro.
Proxima deſtituit uires:uacuuſq; receſſit
Ardor:& in uenerem ſegnis ut ante:ſui.
Illa uelut proprium repetens infeſta tributum
Inſtat:& increpitans:Debita reddis? ait.

Sed nihil hic clamor:nil ſermo mitis agebat:
Quod natura negat:reddere nemo poteſt
Erubui:Stupuiq;:omnes uerecundia motus
Abſtulit:& blandum terror ademit opus.
Contrectare manu cœpit frigentia membra:
Meq; etiam digitis ſollicitare ſuis.
Nil mihi torpenti:nil tactis profuit illis:
Reſtitit in medio frigus ut ante foco
Quæ te crudelis rapuit mihi fœmina? dixit.
Cuius ab amplexu feſſus ad arma redis?
Iurabam curis animum mordacibus uri:
Nec poſſe ad luxum triſtia corda trahi.
Illa dolum credens:non falles inquit amorem.
Plurima cæcus amor Lumina ſemper habet.
Quin potius placido noli unq̄ parcere ludo.
Proice triſticias:& renouere iocis.
Obtundunt ſiquidem curarum pondera ſenſus.
Intermiſſa minus ſarcina pondus habet:
Tunc ego met toto nudatus corpore:Lecto.
Effuſis lachrymis talia uerba dedi.
Cogimur heu ſegnes crimen uiciumq; fateri:
Ne meus extinctus forte putetur amor:
Me miſerum:cuius non eſt culpanda uoluptas
Iudicor infœlix debilitatis ope:
En longo confecta ſitu tibi traddimus arma:
Arma miniſteriis quippe dicata tuis.
Fac quodcunq; potes:nos cedimus:Hoc tamen ipſe
Grandior eſt hoſtis quo minus ardet amor.
Protinus argiuas admouit turpiter artes.
Meq; cupit flammis uiuificare ſuis

Aſt ubi dilecti perſenſit funera membri
Nec uelut expoſitum ſurgere uidit opus.
Erigitur: Viduoq; toro laniata recumbens:
Vocibus his luctus & ſua damna fouet.
Mentula feſtorum cultrix operoſa dierum
Quondam Diuitiæ Deliciæq; meæ.
Quo te deiectam lachrymarum gurgite plangam?
Quæ de tot meritis Carmina digna feram?
Tu mihi flagranti ſuccurrere ſœpe ſolebas
Atq; æſtus animi ludificare mei.
Tu mihi per totam cuſtos gratiſſima noctem:
Conſors lœticiæ triſticiæq; meæ.
Conſcia ſecreti ſemper fidiſſima noſtri:
Adſtans in noſtris peruigil obſequiis:
Quo tibi feruor abit? per quem feritura placebas:
Quo tibi criſtatum uulniferumq; caput?
Nempe iaces nullo (ut quondam) ſuffuſa rubore.
Pallida demiſſo uertice nempe iaces.
Nil tibi blandiciæ: nil dulcia carmina proſunt.
Non quicquid mentem ſollicitare ſolet.
Sic uelut expoſito meritam te funere plango:
Occidit aſſiduo quod caret officio:
Hæc ego cum lachrymis deducta uoce canentem
Irridens. dictis talibus increpui:
Dum defles noſtri langorem fœmina membri:
Oſtendis morbo te grauiore premi.
Vade inq̃ fœlix ſemper fœlicibus apta:
Vtere cognatis utere Deliciis:
Illa furens. Credo quod neſcis perfide dixit.
Non fleo priuatum: Sed generale Chaos:

Hæc genus humanum:Pecudum:Volucrũq;:Ferarũq;:
Et quicquid toto ſpirat in orbe:creat.
Hac ſine:diuerſi nulla eſt concordia ſexus.
Hac ſine:Coniugii gratia ſumma perit.
Hæc geminas tanto conſtringit fœdere mentes:
Vnius ut faciat corporis eſſe duos.
Pulcra licet:precium(ſi deſit)fœmina perdit
Hæc ſi defuerit:Vir quoq; turpis erit:
Hæc ſi gemma micans rutilum non conterat Aurum:
Aeternum fallax mortiferumq; genus.
Tecum pura fides:Secretaq; certa loquuntur:
O uere precium:fructiferumq; bonum.
Cedunt cuncta tibi:Q uodq; eſt ſublimius:ultro
Cedunt imperiis maxima quæq; tuis.
Nec ſubtracta gemunt:Sed ſe tibi ſubdere gaudent.
Vulnera ſunt iræ Proſperiora tuæ.
Ipſa etiam totum moderans ſapientia mundum
Porrigit inuictas ad tua iura manus.
Sternitur icta tuo uotiuo uulnere uirgo:
Et percuſſa nouo lœta cruore iacet:
Flet tantum:Ridetq; ſuum laniata dolorem:
Et percuſſori plaudit amica ſuo.
Non tibi ſemper iners:non mollis conuenit actus:
Mixtaq; ſunt ludis fortia facta tuis:
Nam nunc ingenio:magnis nunc uiribus uſa.
Nunc his quæ iuueni ſunt inimica malis:
Nam tibi peruigiles inpendunt ſœpe dolores.
Imbres.Inſidiæ:Iurgia:Damna:Pudor:
Tu mihi ſœpe feri comendas corda Tyrãni:
Sanguineus per te mars quoq; mitis erit.

Tu poſt extinctos debellatoſq; gigantes
Excutis irato Tela triſulca Ioui.
Tu cogis rapidas affectus diſcere tigres.
Per te blandus amans Redditur ipſe Leo.
Mira tibi uirtus:mira eſt pacientia:uictos
Diligis:& uinci:uincere ſœpe uolens.
Quum ſuperata iaces:uires animoſq; reſumis.
Atq; iterum uinci uincere rurſus amans.
Ira breuis:longa eſt pietas:recidiua uoluptas:
Et quũ poſſe perit:Mens tamen una manet.
Conticuit tandem longo ſaciata dolore.
Ac uelut expletis deſinit exequiis:

O LAVDE precor miſeras ætas uerboſa querelas
Nũquid adhuc uicium uis reſerare tuum?
Sit ſatis indignum leuiter tetigiſſe pudorem:
Contrectata diu crimina:crimen habent:
Omnibus eſt eadem lœti uia:Non tamen unus
Eſt uitæ cunctis Exiciiq; modus.
Hac pueri atq; ſenes pariter iuueneſq; ferentur.
Hac par diuitibus Pauper egenus erit.
Ergo quod aſtrictum:quodq; eſt uitabile nulli:
Feſtino greſſu uincere præſtat iter.
Infœlix ceu iam defleto funere ſurgo:
Hac me defunctum uiuere parte puto.

FINIS.

Sepuens Lyricum quia a pleriſq;.C.Gallo attribuitur.
Hoc loco ſubſcribendum putaui.

LIDIA Bella puella Candida:
Quæ bene ſuperas Lac & Lilium:
Albamq; ſimul roſam rubidam:
Aut expolitum ebur indicum.
Pande puella Pande Capillulos:
Flauos.Lucentes ut aurum nitidum:
Pande puella collum candidum:
Productum bene Candidis humeris:
Pande puella ſtellatos oculos:
Flexaq; ſuper nigra cilia:
Pande puella genas roſeas:
Perfuſas rubro purpuræ tiriæ.
Porrige labra labra corallina:
Da columbatim mitia Baſia:
Sugis amentis partem animi:
Cor mihi penetrant hæc tua Baſia.
Quid mihi ſugis uiuum ſanguinem?
Conde Papillas:Conde gemipomas:
Comprẽſſo lacte quæ modo pululant.
Sinus expanſa profert Cinnama
Vndiq; ſurgunt ex te Deliciæ
Conde Papillas:Quæ me ſauciant
Candore & luxu niuei pectoris.
Sic tu non cernis quod ego langueo?
Sic me deſtituis iam Semimortuum?

POMPONII GAVRICI NEAPOLITANI ELEGIACON.

QVid non longa dies: Q uid nō Carioſa uetuſtas.
Q uid non conſumit tempus: & hora frequens?
Heu ubi Palladiæ diuinum nomen Athenæ?
Heu ubi nunc thebæ. Nunc ubi Troia manet?
Sed quid ab externis: Propiora exempla petamus.
Ah ubi nunc mundi Maxima Roma caput?
Proh dolor? Heu tantum furtim ſibi uendicat hora?
Heu furtim tantum uendicat hora ſibi?
Vt tam ſumma queat mutare: & uertere cuncta:
Audax: & tantum perdere temptet opus?
Nec queror humani quod longa ætate labores
Mortaliq; ruant mænia facta manu.
Diuinas uatum mentes: cœleſtia dona:
Sœclorum culpa deperiiſſe queror.
Vt iam prætercam graiorum damna: ubi nunc ſunt
Q uos olim innumeros Inclyta Roma tulit:
Heu ubi nunc latitat qui ſcripſit Iaſona Varro?
Heu ubi nunc calabri muſa uerenda ſenis?
Heu ubi ubi ille tuus premitur nunc uare thyeſtes?
Atq; Aruncani libera ſcripta uiri?
Heu ubi peligni nunc eſt Medea Poetæ?
Dimidios faſtos uix ſua Roma legit:
Heu ubi Pacuuius nunc eſt? aut Accius atrox?
Heu ubi nunc Affranii eſt: Ceciliiq; toga?
Heu periere omnes: Vix: tantum nomina Reſtant:
Ah quanta ingeniis facta ruina bonis?
Ah ſcelus indignumq; nefas: ubi Liuius ingens?
Hiſtorias decuit Roma perire tuas?

Eloquar: ah facinus: tua nunc ubi Galle lycoris?
Ah ubi ubi ingenium Galle poeta tuum?
Pœnitet heu longi: noctesq; diesq; laboris:
Quum uideam tantos deperiiſſe uiros:
Nitendum tamen eſt. Nam q̃uis cuncta peribunt:
Ingenii nunq̃ fama perire poteſt:
Et quãuis tua ſcripta olim diuine Poeta.
Ac uerſus tulerint ſæcula longa tuos:
Orbe quidem toto uiuet tua Galle lycoris:
Viuet & ingenium Galle Poeta tuum.

IO. BAP. RHAMNVSIVS LECTORI.

Lector quod has Cor. Galli. Poetæ: relliquias legeris:
Pomponio Gaurico: Adoleſcenti optimo
Gratias habeto.

EIVSDEM EPIGRAMMA.

Siquis ſenſus ineſt: Siqua eſt mens ulla ſepultis:
Pomponi pietas hæc tua grata ſatis.
Qui ſparſos cineres proprio componis Aceruo:
Qui titulum proprio reſtituis tumulo:
Ipſe tuo tandem Gallus nunc munere: Gaudet
Se penitus dextra non cecidiſſe ſua.

FINIS.

Impreſſum Venetiis per Bernardinum Venetum de Vitalibus Anno Dñi. M. CCCCC. I. Die. XII. Ianuarii.

4911586
IL-I Y 14